Д. А. Крапивіна,
здобувач, Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
ORCID ID: 0000-0003-1570-7861

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.8.119

МОНІТОРИНГ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ МЕДІА ПЛАТФОРМАМИ В УМОВАХ ПЕРМАНЕНТНИХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ

D. Kravivina,
Candidate for a degree, Mykolaiv V.O.Sukhomlynskyi National University

MONITORING THE WORLD EXPERIENCE OF INNOVATIVE MANAGEMENT OF MEDIA PLATFORMS IN THE CONDITIONS OF PERMANENT CRISIS PHENOMENA

Метою статті є проведення моніторингу світового досвіду інноваційного управління медіа платформами в умовах перманентних кризових явищ. Обґрунтовано, що для оцінки моніторингу світового досвіду інноваційного управління медіа платформами пропонуємо проаналізувати міжнародні рейтинги та місце України в них, зокрема: Індекс свободи преси (World Press Freedom Index), Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), Глобальний Інноваційний індекс (Global Innovation Index).

Проаналізовано, що за 10 років Україна підвищила свій рейтинг у свободі преси з 131 позиції у 2010 році до 96 позиції у 2020 році. Індекс роботи ЗМІ репортери без кордонів розраховують з таких параметрів, як умови роботи журналістів, самоцензура, повний захист та інституційна прозорість, різноманіття медіа та їхня незалежність. Україна незначно покращила свої позиції у рейтингу свободи ЗМІ.

Доведено, що у 2020 році Індекс економічної свободи України підвищився до позначки 54,9, тобто за останні десять років зміна індексу відбулася майже на 8,5 балів. Необхідно відмітити позитивну динаміку зростання показника за даним індексом, що говорить про ефективні структурні трансформації в Україні. Оцінка економічної свободи в Україні становить 52,3, що робить її економіку на 14-му місці найвищою в Індексі 2019 року. Її загальний бал збільшився на 0,4 бала, внаслідок поліпшення фіскального здоров'я, свободи бізнесу та прав власності випереджаючи зменшення свободи праці та торгівлі. Україна займає 44 місце серед 44 країн регіону Європи, а її загальний бал нижчий за середні показники в регіоні та світі. Прогрес відстає від багатьох необхідних, але суперечливих структурних реформ, таких як скорочення субсидій та підвищення енергетичних тарифів, фіскальне зміцнення, і боротьба з корупцією.

Глобальний інноваційний індекс в Україні з 2013 року підвищився з 71 позиції до 47 позиції у 2019 році. Таке позиціонування України у світовому рейтингу говорить про те, що розбудова національної економіки дозволяє здійснювати інноваційну діяльність. У 2019 році за даними Глобального Інноваційного індексу ТОП-10 країн, що мали найвищий рівень інноваційної діяльності, до яких належить: Швейцарія, Швеція, Сполучені Штати Америки, Нідерланди, Великобританія, Фінляндія, Данія, Сінгапур, Німеччина та Ізраїль.

The purpose of the article is to monitor the world experience of innovative management of media platforms in conditions of permanent crisis. It is substantiated that to assess the monitoring of the world experience of innovative management of media platforms we propose to analyze international ratings and Ukraine's place in them, in particular: Index of Freedom of the Press (World Press Freedom Index), Index of Economic Freedom (Index of Economic Freedom), Global Innovation Index Index).

It is analyzed that in 10 years Ukraine has increased its rating in freedom of the press from 131 positions in 2010 to 96 positions in 2020. Reporters Without Borders calculates the media performance index on such parameters as working conditions of journalists, self-censorship, full protection and institutional transparency, media diversity and their independence. Ukraine has slightly improved its position in the ranking of media freedom.

It is proved that in 2020 the Index of Economic Freedom of Ukraine increased to 54.9, ie for the last ten years the index has changed by almost 8.5 points. It should be noted the positive dynamics of growth of the indicator according to this index, which indicates effective structural transformations in Ukraine. The assessment of economic freedom in Ukraine is 52.3, which makes its economy in 14th place the highest in the 2019 Index. Its overall score increased by 0.4, due to improved fiscal health, business freedom and property rights, outpacing the decline in labor and trade freedom. Ukraine ranks 44th among 44 countries in the European region, and its overall score is lower than the regional and global averages. Progress is lagging behind many necessary but controversial structural reforms, such as reducing subsidies and raising energy tariffs, fiscal strengthening, and fighting corruption.

The Global Innovation Index in Ukraine has risen from 71 positions in 2013 to 47 positions in 2019. This positioning of Ukraine in the world ranking suggests that the development of the national economy allows for innovative activities.

In 2019, according to the Global Innovation Index of the TOP-10 countries with the highest level of innovation, which include: Switzerland, Sweden, the United States, the Netherlands, the United Kingdom, Finland, Denmark, Singapore, Germany and Israel.

Ключові слова: моніторинг, регіональні медіа платформи, медіа сфера, засоби масової інформації, управління, індекси.

Key words: monitoring, regional media platforms, media sphere, mass media, management, indices.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Для формування напрямів розвитку медіа платформ в Україні необхідно зауважити про важливість напрацювання світового досвіду. Адже, як показує практика країни з розвинутою економікою найбільше фінансових ресурсів витрачають на інновації, задля добробуту населення. Тому вивчення передового досвіду впровадження медіа платформ значно розширить можливості їх адаптації. Окрім цього, існує необхідність проведення моніторингу управління медіа сферою за допомогою міжнародних індексів. Дані світових рейтингів покажуть наскільки в Україні змінилися політичний, економічний, соціальний клімат після впровадження реформ, відновилися довіра інвесторів для вкладання інвестицій в інновації. Отже, здійснення моніторингу світового досвіду інноваційного управління медіа платформами в умовах перманентних кризових явищ є досить актуальним.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Особливостям дослідження моніторингу стану й обґрунтування перспектив розвитку медіа платформ, приділено значну увагу вітчизняними та зарубіжними вченими, зокрема: Лашковська Х., Коррея К., Коста Х., Ситнік О., Ковалем С., Чорною І. та ін. У сфері позиціонування України у міжнародних рейтингах багато досліджень здійснено науковцями Іртишевою І., Стегней М., Крамаренко І., Козаченко А. Але водночас проведенню моніторингу світового досвіду інноваційного управління медіа платформами в умовах перманентних кризових явищ не приділено достатньої уваги, а тому заслуговує на дослідження.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є проведення моніторингу світового досвіду інноваційного управління медіа платформами в умовах перманентних кризових явищ.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для оцінки моніторингу світового досвіду інноваційного управління медіа платформами пропонуємо проаналізувати міжнародні рейтинги та місце України в них, зокрема: Індекс свободи преси (World Press Freedom Index), Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), Глобальний Інноваційний індекс (Global Innovation Index) та Підіндекс "Інновації" Індeksu глобальної конкурентоспроможності.

Сьогодні медіа сферу відносять до креативної індустрії, що уявляє собою окремий сектор економіки, в основні якої є інтелектуальна діяльність. Окремо необхідно наголосити, що є індекси, змістовність яких показує рівень креативності.

Лашковська Х. С. у своєму дослідженні при вивченні парадигмального підходу до визначення індексної моделі креативності зазначає, що "Найбільш поширеним підходом до оцінки креативності країн, регіонів та міст є індексний, започаткований Р. Флоридою — Індекс креативності, розвинений і доповнений іншими науковцями у відповідності до потреб національної економіки. Зазначимо, що просторовий чинник у оцінці креативності присутній у Індексі креативності Балтимору (Baltimore Creativity Index) (BCI), що був розроблений науковцями Золтаном Ачем та Монікою Мед'єші з урахуванням мо-

делі Р. Флориди для оцінки потенціалу трансформації Балтимору в креативній сфері. До неї було включено такий вимір, як "територія", що включає територіальні та комунальні послуги, а також "індекс доступності житла". З іншого боку, зазначене дослідження вказує на географічну близькість Балтимору до Вашингтона, що є визначним креативним і високотехнологічним епіцентром" [1, с. 43]. У інших підходах до оцінки Індeksu інноваційності теж опосередковано включено показники, які відображають місце локалізації креативних індустрій, просторовий аспект включено до розрахунку Індeksu креативного міста Ч. Лендрі та Дж. Хаямса, а також враховують масштаби поширення креативної економіки [1, с. 43].

Карлосом Мігель Коррея і Хосе да Сілва Коста запропонований Індекс креативного простору (CSI), що має на меті бути комплексним показником, збираючи найкращі аспекти існуючих та доповнюючи їх додатковими ознаками. Індекс був розроблений як універсальний (він повинен вміти аналізувати різні реалії та допускати порівняння по всьому світу), гнучким (він повинен бути адаптованим для роботи з різними сферами дії — рівень країни, регіональний рівень та рівень міста — та з різними даними джерела), ефективний (він повинен охоплювати якомога більше аспектів творчого явища, зберігаючи дані легко і просто) та неупередженими (креативність не залежить від одного виміру, і важливо, щоб індекс був широким і правильним зважено для кращої політики) [2]. Однак відсутність розрахунків за даними індексами не уможливило їх розкриття.

Найбільш змістовний рейтинг, що розкриває процес розвитку медіа сфери є індекс свободи преси (World Press Freedom Index).

Індекс свободи преси (World Press Freedom Index) — це індекс, що визначає рівень свободи преси в країні. Індекс розраховується за допомогою даних анкетування [3].

Україна має різноманітний медіа-ландшафт, і її органи влади прийняли ряд довгоочікуваних реформ після революції 2014 року, включаючи закон про прозорість власності ЗМІ. Однак ці прибутки неміцні, як показало недостатність фінансування нового незалежного громадського мовника. Набагато більше потрібно для послаблення олігархів жорсткого зчеплення зі ЗМІ, заохочення редакцій. Динаміка індексу свободи преси в Україні (World Press Freedom Index) за 2010—2019 рр., прогноз 2020 року наведено на рисунку 1.

За 10 років Україна підвищила свій рейтинг у свободі преси з 131 позиції у 2010 році до 96 позиції у 2020 році. Індекс роботи ЗМІ репортери без кордонів розраховують з таких параметрів, як умови роботи журналістів, самоцензура, повний захист та інституційна прозорість, різноманіття медіа та їхня незалежність. Україна незначно покращила свої позиції у рейтингу свободи ЗМІ. Про це свідчить щорічний звіт правозахисної організації Репортери без кордонів. У ньому вітчизняна свобода преси у 2018 році знаходиться на 101 місці з 180 позицій. Порівняно з минулим роком, Україна піднялася на одну позицію [4].

Сьогодні ми живемо у найбільш процвітаючий час в історії людства. Бідність, хвороби та незнання відступають у всьому світі, що значною мірою пояснюється просуванням економічної свободи. У 2020 році принципи економічної свободи, які підживили цей монументальний прогрес, вкотре вимірюються в Індексі економічної свободи (Index of Economic Freedom), щорічному путівнику, опублікованому Фондом Спадщини, аналітичним центром № 1 Вашингтона. Index of Economic

Freedom охоплює 12 свобод — від прав власності до фінансової свободи — у 186 країнах [5].

Оцінка економічної свободи в Україні становить 52,3, що робить її економіку на 14-му місці найвищою в Індексі 2019 року. Її загальний бал збільшився на 0,4 бала, внаслідок поліпшення фінансового здоров'я, свободи бізнесу та прав власності випереджаючи зменшення свободи праці та торгівлі. Україна займає 44 місце серед 44 країн регіону Європи, а її загальний бал нижчий за середні показники в регіоні та світі. Прогрес відстає від багатьох необхідних, але суперечливих структурних реформ, таких як скорочення субсидій та підвищення енергетичних тарифів, фінанське зміцнення, і боротьба з корупцією. У міру покращення економіки, одержаної олігархом в Україні, в 2018 році, частково через більший вплив грошових переказів, західні установи виявили, що вони мають менше можливостей для подальших реформ, щоб зробити країну більш процвітаючою, демократичною та прозорою. Україні також потрібно розвивати свої ринки капіталу, приватизувати державні підприємства, вдосконалювати як свою законодавчу базу, так і верховенство права.

У 2020 році Індекс економічної свободи України підвищився до позначки 54,9, тобто за останні десять років зміна індексу відбулася майже на 8,5 балів. Необхідно відмітити позитивну динаміку зростання показника за даним індексом, що говорить про ефективні структурні трансформації в Україні.

Сьогодні розвиваються та розвиваються економіки всіх типів сприяти інноваціям для досягнення економічного та соціального розвитку. Зараз також краще зрозуміти, що відбувається інновація у всіх сферах економіки, не тільки у високотехнологічних компаніях та сектори технологій. Як результат, економіка міцно зосереджуючи свою увагу на створенні та підтримці звуку та динамічні інноваційні екосистеми та мережі. У світі спостерігається зростання інвестицій в інновації за останні роки, вимірюється середніми інвестиціями економіки всіх рівнів розвитку. Використання інтелектуальної власності (ІР) досягла рекордних показників у 2017 та 2018 роках.

Крамаренко І.С. та Козаченко А.А. зазначають, що в Україні "Наявні можливості нівелюються поточними ризиками фінансового, політичного, екологічного та техногенного характеру, а нестабільність законодавства й не прогнозованість макроекономічного становища стримують започаткування масштабних довгострокових інвестиційних проектів. Україна володіє значним ресурсним потенціалом та розгалуженою мережею інфраструктури, що досі залишаються вагомими чинниками інвестиційної привабливості з позицій іноземних інвесторів. Разом з цим, наявні тенденції, що характеризуються неефективним та безвідповідальним використанням природних ресурсів призводять до їх поступового скорочення та екологічного забруднення, а діюча політика короткострокового інвестування не сприяє ефективному відтворенню основних засобів виробництва та інфраструктури" [7].

Глобальний інноваційний індекс (ГІІ) — це розвиваючий проект, який ґрунтується на своїх попередніх виданнях, включаючи нещодавно доступні дані, і намагається останніми дослідженнями вимірювання інновацій. Цього року модель ГІІ включає 131 країну / економіку, яка становить 93,5% світового населення та 97,4% світового ВВП у паритеті купівельної спромож-

Рис. 1. Динаміка зміни Індексу свободи преси в Україні (World Press Freedom Index) за 2010–2020 рр.

Джерело: згруповано автором за даними: [3].

Рис. 2. Динаміка зміни Індексу економічної свободи (Index of Economic Freedom) за 2010–2020 рр.

Джерело: згруповано автором за даними [5].

ності в поточних міжнародних доларах. ГІІ спирається на два субіндекси — підіндекс інноваційного введення та підіндекс інноваційного виходу — кожен з яких побудований навколо стовпів [8].

Необхідно зазначити, що Глобальний інноваційний індекс в Україні має позитивну динаміку (рис. 3). Так, з 2013 року індекс підвищився з 71 позиції до 47 позиції у 2019 році. Дане позиціонування України у світовому рейтингу говорить про те, що розбудова національної економіки дозволяє здійснювати інноваційну діяльність.

У 2019 році за даними Глобального Інноваційного індексу ТОП-10 країн, що мали найвищий рівень інноваційної діяльності, до яких належить: Швейцарія, Швеція, Сполучені Штати Америки, Нідерланди, Великобританія, Фінляндія, Данія, Сінгапур, Німеччина та Ізраїль.

Отже, за оцінкою міжнародних рейтингів Україна значно підвищила свої позиції у свободі преси, економіці та інноваціях. Зазначений аналіз показав на сприятливий клімат щодо розбудови медіа платформ в Україні.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Обґрунтовано, що для оцінки моніторингу світового досвіду інноваційного управління медіа платформами пропонуємо проаналізувати міжнародні рейтинги та

місце України в них, зокрема: Індекс свободи преси (World Press Freedom Index), Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), Глобальний Інноваційний індекс (Global Innovation Index).

Проаналізовано, що за 10 років Україна підвищила свій рейтинг у свободі преси з 131 позиції у 2010 році до 96 позиції у 2020 році. Індекс роботи ЗМІ репортери без кордонів розраховують з таких параметрів, як умови роботи журналістів, самоцензура, повний захист та інституційна прозорість, різноманітність медіа та їхня незалежність. Україна незначно покращила свої позиції у рейтингу свободи ЗМІ.

Доведено, що у 2020 році Індекс економічної свободи України підвищився до позначки 54,9, тобто за останні десять років зміна індексу відбулася майже на 8,5 балів. Необхідно відмітити позитивну динаміку зростання показника за даним індексом, що говорить про ефективні структурні трансформації в Україні. Оцінка економічної свободи в Україні становить 52,3, що робить її економіку на 14-му місці найвищою в Індексі 2019 року. Її загальний бал збільшився на 0,4 бала, внаслідок поліпшення фіскального здоров'я, свободи бізнесу та прав власності випереджаючи зменшення свободи праці та торгівлі. Україна займає 44 місце серед 44 країн регіону Європи, а її загальний бал нижчий за середні показники в регіоні та світі. Прогрес відстає від багатьох необхідних, але суперечливих структурних реформ, таких як скорочення субсидій та підвищення енергетичних тарифів, фіскальне зміцнення, і боротьба з корупцією.

Глобальний інноваційний індекс в Україні з 2013 року підвищився з 71 позиції до 47 позиції у 2019 році. Дане позиціювання України у світовому рейтингу говорить про те, що розбудова національної економіки дозволяє здійснювати інноваційну діяльність. У 2019 році за даними Глобального Інноваційного індексу ТОП-10 країн, що мали найвищий рівень інноваційної діяльності, до яких належить: Швейцарія, Швеція, Сполучені Штати Америки, Нідерланди, Великобританія, Фінляндія, Данія, Сінгапур, Німеччина та Ізраїль.

Література:

1. Лошковська Х.С. Парадигмальний підхід до визначення індексу моделі креативності. *Бізнес Інформ*. 2015. № 5. С. 41—45.
2. Carlos Miguel Correia, Jose da Silva Costa Measuring Creativity in the EU Member States. *Istigaciones Regionales*. 2014. no.30. pp. 7—26
3. World Press Freedom Index URL: <https://rsf.org/en/world-press-freedom-index-2015> (дата звернення: 12.08.2020).
4. Україна в міжнародних рейтингах. <https://www.sfi.gov.ua/%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0-%D0%B2> (дата звернення: 12.08.2020).
5. Index of Economic Freedom. URL: <https://www.heritage.org/index/about> (дата звернення: 12.08.2020).
6. Іртищева І.О., Крамаренко І.С. Стратегія розвитку фінансово-кредитного забезпечення агропродовольчої сфери України: монографія. Миколаїв: Дизайн та поліграфія, 2012. 172 с.
7. Крамаренко І.С., Козаченко Л.А. Позиціювання інвестиційного потенціалу України у світових рейтингах. *Бізнес Інформ*. 2020. № 4. С. 127—132.
8. Global Innovation Index. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/about-gii#history>
9. Крамаренко І.С., Войт Д.С., Кравець Л.О. Ефективність використання інвестиційного потенціалу національної економіки у контексті впливу на економічне зростання. *Вісник ХНАУ*. 2019. № 1. С. 403—413.

Рис. 3. Динаміка зміни Глобального Інноваційного індексу (Global Innovation Index) для України за 2013—2019 рр.

Джерело: згруповано автором за даними [8].

10. Іртищева І.О., Крамаренко І.С., Іртищев О.С., Гарагуля А.В., Ставцов Р.В. Цифрова економіка в Україні: виклики сьогодення та завдання управління. *Ефективна економіка*. 2020. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8074> (дата звернення: 12.08.2020).

11. Іртищева І.О., Крамаренко І.С. Інвестиційна привабливість економіки: міжрегіональні асиметрії. *Регіональна економіка*. 2014. № 2 (72). С. 84—95.

References:

1. Loshkovskaya, H.S. (2015), "Paradigmatic approach to determining the index model of creativity", *Business Inform*, vol. 5, pp. 41—45.
2. Correia C.M. and Costa J. da S. (2014), "Measuring Creativity in the EU Member States", *Regional Istigaciones*, vol. 30, pp. 7—26.
3. Reporters Without Borders (2015), "World Press Freedom Index", available at: <https://rsf.org/en/world-press-freedom-index-2015> (Accessed 12 august 2020).
4. State Finance Institution for Innovations (2020), "Ukraine in international rankings", available at: <https://www.sfi.gov.ua/%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0-%D0%B2> (Accessed 12 august 2020).
5. Index of Economic Freedom (2020), available at: <https://www.heritage.org/index/about> (Accessed 12 august 2020).
6. Irtyshcheva, I.O. and Kramarenko, I.S. (2012), *Strategija rozvytku finansovo-kredytnogo zabezpechennja agroprodovol'choi sfery Ukrainy* [Strategy for the development of financial and credit support of the agro-food sector of Ukraine], Design and Printing, Mykolaiv, Ukraine.
7. Kramarenko, I.S. and Kozachenko, L.A. (2020), "Positioning of investment potential of Ukraine in world ratings", *Business Inform*, vol. 4, pp. 127—132.
8. Global Innovation Index (2020), available at: <https://www.globalinnovationindex.org/about-gii#history>
9. Kramarenko, I.S. Voit, D.S. and Kravets, L.O. (2019), "Efficiency of using the investment potential of the national economy in the context of the impact on economic growth", *Bulletin of KhNAU*, vol. 1, pp. 403—413.
10. Irtyshcheva, I.O. Kramarenko, I.S. Irtyshchev, O.S. Garagulya, A.V. and Stavtsov, R.V. (2020), "Digital economy in Ukraine: current challenges and management tasks", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 7, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8074> (Accessed 12 august 2020).
11. Irtyshcheva, I.O. and Kramarenko, I.S. (2014), "Investment attractiveness of the economy: inter-regional asymmetries", *Regional economy*, vol. 2 (72), pp. 84—95.

Стаття надійшла до редакції 18.08.2020 р.